

van het beroepenveld bij de besluitvorming aangaande de curricula van tenminste die studierichtingen die een bepaald civiel effect beogen. Ook moet er een kaderwetgeving komen van de zijde van de rijksoverheid ter zake van de financiering, de onderwijskwaliteitscontrole, de medezeggenschapsverhoudingen en de rechtspositie van het personeel. Ik spreek hier van een constituerende kaderwetgeving om kaders te scheppen, niet van de gebruikelijke millimeter-wetgeving. Tenslotte nog een opmerking over het zogenaamde 'recht op hoger onderwijs'.¹¹⁾ Ik heb hier ernstige twijfels over. Het behalen van een diploma v.o. is hoogstens een kwalificatie voor h.o. in het *algemeen*, niet op voorhand voor elke specifieke h.o.-opleiding. Men kan aanvullende eisen daartoe stellen; bovendien dienen bepaalde plichten te worden aanvaard.

Beleidsaanbevelingen

In het nu volgende derde paneel van mijn drieluik wil ik het voorgaande concretiseren in een aantal aanbevelingen voor een onderwijsbeleid, dat ernst maakt met de essenties van de HOAK-filosofie. Wat ik in het onderstaande doe, is de Deetmandoctrine voor het hoger onderwijs vertalen in concrete beleidsmaatregelen uitgaande van de eerder geschetste tendensen en perspectieven. Enige groepering hierbij is handzaam.

1) In de eerste plaats een aanbeveling naar de politiek toe. Men dient in de politiek ernst maken met een grotere autonomie van de instellingen van hoger onderwijs. Niet alleen in formeel opzicht (dat is veelal het gemakkelijkst voor de politiek), maar vooral materieel gezien. Bovendien dient men dit niet op enkele onderdelen (= partieel) in te voeren, doch integraal. Op deze wijze kan de bestuursverantwoordelijke een zo optimaal mogelijke invulling geven. Het gaat mij hier echter om een relatieve autonomie, d.w.z. een beleidsvrijheid die omgeven wordt door tamelijk globale (generieke) randvoorwaarden annex indirecte controlesystemen.

2) In de tweede plaats voeg ik de opmerking toe, dat het in het belang van een maatschappelijk goed functionerend hoger onderwijs van belang is de 'eigenstandigheid' ervan te erkennen in rechtspositieele zin. Ik kom hierop later terug in het kader van financiering en arbeidsvoorwaarden. Nu volsta ik met een meer algemene uitspraak, namelijk dat het verschijnsel van *rijks*instellingen van h.o. slecht pasten in de HOAK-filosofie. Mijn kritiek hierbij is tweërlei. Allereerst kan een minister van Onderwijs en Wetenschappen niet functioneren als het bevoegd gezag van zo'n instelling. Evenmin is een duidelijke invulling van de maatschappelijke identiteit van zo'n instelling te maken. Wat moet men zich trouwens voorstellen bij een 'algemene' instelling? Is dit een principieel 'lege doos', 'tutti frutti', een 'humanistische' filosofie, een toverbal of een onvoorspelbaar toeval?